

[REDACTED]

Mijnheer de Eerste Voorzitter,

Op grond van artikel 9 van de bij koninklijk besluit dd. 12 januari 1973 gecoördineerde wetten op de Raad van State, veroorloof ik mij U te verzoeken de hierna vermelde kwestie betreffende de regeling der respectieve bevoegdheden van de Verenigde vergadering en van de Afdelingen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (V.C.T.) bij de toepassing van de bepalingen van artikel 22 van de bij koninklijk besluit dd. 18 juli 1966 samengevatte wetten op het gebruik van talen in bestuurszaken (S.W.T.), aangevuld door de wet van 30 maart 1972, aan het berekend advies van de Afdeling Administratie van de Raad van State te willen onderwerpen.

Het artikel 22 der S.W.T. luidt als volgt :

"In afwijking van de bepalingen van deze afdeling zijn de instellingen waarvan de kulturele aktiviteit één enkele taalgroep interesseert, onderworpen aan de regeling die geldt voor het overeenkomstig gebied. Bij die categorie van inrichtingen horen alle kinderbewaarplassen en "peuterafdelingen".

In verband hiermede dient het artikel 61, § 5 der S.W.T. geciteerd : "De Commissie wordt gesplitst in twee Afdelingen : een "Nederlandse en een Franse. De Nederlandse afdeling is bevoegd omtrent de zaken die "gelocaliseerd of localiseerbaar zijn in gemeenten zonder speciale regeling "uit het Nederlandse taalgebied. De Franse afdeling is bevoegd omtrent "de zaken die gelocaliseerd of localiseerbaar zijn in gemeenten zonder "speciale regeling uit het Franse taalgebied. De Verenigde vergadering van "de twee Afdelingen is bevoegd omtrent alle andere zaken daarin begrepen "die betreffende de bescherming van de minderheden".

x

x

x

Ten overstaan van deze bevoegdheidsregeling kunnen twee thesissen verdedigd worden.

x

x

x

Men kan vaststellen dat tot dusver alleen de verenigde vergadering kennis heeft genomen van de klachten en vragen om advies die betrekking hadden op artikel 22 der S.W.T. (advies van de V.C.T. van 16.2.1967, nrs. 737 en 1738 - Taalcodex II, blz. 1175 en 1177).

Ten gunste daarvan wordt de volgende thesis vooropgesteld.

Zij steunt op de bepalingen van het voornoemde artikel 61, § 5 der S.W.T. waarbij de respectieve bevoegdheden van de Verenigde vergadering en van elke afdeling worden geregeld en zulks uitsluitend in functie van de localisatie of localiseerbaarheid van de zaak.

De culturele instellingen die in Brussel-Hoofdstad zijn gevestigd, zijn per definitie gevestigd in dat gebied, in de zin van artikel 61, § 5.

De vroegere rechtspraak van de Commissie vindt steun in het advies van de Raad van State (Afdeling wetgeving, tweede kamer) van 15/5/73, betreffende het ontwerp van wet tot het bereiken van de numerieke gelijkheid in de gemeentebesturen van Brussel-Hoofdstad :

"De verenigde vergadering van de twee afdelingen is bevoegd omtrent alle zaken die niet gelocaliseerd of localiseerbaar zijn in gemeenten zonder speciale regeling uit het Nederlandse of Franse taalgebied daarin begrepen die betreffende de bescherming van de minderheden. Raadpleging van slechts één afdeling strookt trouwens in het geheel niet met het gemeenrecht".

Deze thesis verwijst eveneens naar het feit dat artikel 22 der S.W.T., dat voorschrijft dat de culturele instellingen onderworpen zijn aan het taalstelsel van het overeenstemmende gebied, uitsluitend deel uitmaakt van het hoofdstuk III, afdeling III dat betrekking heeft op Brussel-Hoofdstad. Dat artikel regelt een basisprobleem dat formeel geregeld wordt door de artikelen 60 en volgende der S.W.T.

Voor de zaken die gelocaliseerd of localiseerbaar zijn in de gemeenten zonder speciale regeling van het Franse of het Nederlandse taalgebied, is uitsluitend de overeenstemmende afdeling bevoegd (artikel 61, §5 der S.W.T.).

Die localisatie is volgens deze thesis natuurlijk geografisch. Men kan zich trouwens afvragen hoe een gemeente anders kan worden gelocaliseerd.

Maar luid van de wet - die van openbare orde is - kan de localisatie niet het resultaat zijn van een louter geestelijke speculatie die, ofschoon aantrekkelijk, nooit door de wetgever werd bekrachtigd. Indien er een maatstaf van "fictieve" localisatie werd ingevoerd, zou zulks uiteindelijk leiden tot het opheffen van de Verenigde vergadering, aangezien een dergelijke fictieve localisatie altijd kan worden aangevoerd.

Voor elke zaak zou zulks overigens aanleiding geven tot ellenlange discussies over het bevoegdheidsprobleem dat duidelijk door de tekst van de wet wordt geregeld.

Ten gunste van deze thesis wordt daaraan toegevoegd dat wanneer het beginsel van de bevoegdheid der afdelingen ex cathedra wordt geïnterpreteerd in de zin van een verruiming, onder verwijzing naar de evolutie die onder meer in onze fundamentele wet is aan bod gekomen, maar zonder de tekst der S.W.T. van 1963 in overeenstemmende zin om te buigen, het voldoende zou zijn die hypothese verder door te trekken en staande te houden :

- a) dat de zes faciliteitsgemeenten in het Nederlands taalgebied liggen ;
- b) dat de Nederlandse afdeling van de Commissie bevoegd is voor het Nederlands taalgebied ;

Om tot het besluit te komen dat

de taalproblemen van die gemeenten uitsluitend tot de bevoegdheid van de Nederlandse afdeling behoren.

De leden van de Commissie die tot dezelfde gemeenschap behoren als die minderheden, aldus deze thesis, zouden aldus de opdracht verliezen die hun door de wet wordt toebedeeld en erin bestaat de erkende rechten van die minderheden te waarborgen.

x

x

x

De tweede thesis gaat uit van het beginsel dat het normaal is en dat het volledig ligt zowel in de geest van de wetgeving van 1963 als in de lijn van de sindsdien aan gang zijnde gedachtenevolutie, dat instellingen waarvan de culturele activiteit slechts een enkele taalgroep interesseert vallen onder het uitsluitende toezicht van de op grond van de taal overeenstemmende afdeling van de V.C.T.

Wanneer de wetgever in 1963 voor de instellingen bedoeld in artikel 22 de taalregeling van de homogene taalgebieden heeft voorgeschreven dan was het grondmotief daarvoor dat de instellingen niettegenstaande hun feitelijke ligging in het Brusselse tweetalig gebied eigenlijk thuis horen in en deel uitmaken van een taalkundig homogene cultuurgemeenschap.

Met andere woorden de wetgever heeft die instellingen de taalregeling gegeven die zij zouden gehad hebben als zij in een homogeen taalgebied hadden gelegen.

Om deze uitzonderingsbepaling te motiveren en een juridische grondslag te geven, heeft zij zich bediend van de juridische fictie die ten grondslag ligt aan het idee van de localiseerbaarheid waarvan sprake in artikel 61, § 5.

Het zou immers onaanvaardbaar zijn om zonder meer voorop te stellen dat een zaak die in feite gelocaliseerd is in Brussel-Hoofdstad zal onderworpen zijn aan de taalregeling geldend voor een ander taalgebied.

Dank zij de fictie die in de localiseerbaarheid vervat ligt, konden de instellingen bedoeld in artikel 22 juridisch gelocaliseerd worden in het Nederlands of Frans taalgebied en de taalregeling van dat gebied krijgen.

Het is immers zonder meer duidelijk dat het localisatiebegrip een feitelijk karakter heeft terwijl het begrip localiseerbaarheid meer van juridische aard is ten einde feitelijk niet gelocaliseerd of moeilijk te localiseren zaken met het oog op de toepassing van de taalwet toch juridisch te localiseren.

Daaruit volgt dan ook logisch dat wat de toepassing van de taalwetgeving (en uiteraard wordt die in haar geheel genomen dus ook artikel 61, § 5) betreft de juridische localisatie volledig dient gelijk gesteld te worden met de feitelijke localisatie.

De begrippen localisatie en localiseerbaarheid zijn voor de toepassing van de taalwet het door de wetgever voo geschreven criterium, het middel om uit te maken welke regels van toepassing zijn.

Wanneer vaststaat dat localisatie de grondslag is voor de toepasselijke taalwetregeling en dat beide begrippen onvoorwaardelijk met elkaar verbonden zijn omdat het ene noodzakelijk, het andere onderstelt en zij los van elkaar geen bestaanredes hebben, dan moet men daaruit ook besluiten dat wanneer de wetgever voor bepaalde instellingen een bepaalde taalwetregeling verplicht gesteld heeft, hij ook onvermijdelijk, al zij het dan ook stilzwijgend, en op gebiedende wijze die instellingen gelocaliseerd heeft.

Dit is het geval met de instellingen bedoeld in artikel 22 waarvan men moet aannemen dat de wetgever ze juridisch gelocaliseerd heeft in het homogene taalgebied aangezien voor hen de in dat gebied geldende taalregeling wordt voorgeschreven.

Het principe van de juridische localisatie niet aanvaarden zou erop neerkomen dat men aanneemt dat de wetgever louter willekeurig zou zijn afgeweken van een grondbeginsel waarop de toepassing van de taalwetgeving steunt, wat niet kan vooropgesteld worden.

Steunend op het hiervoren tot stand gekomen besluit dat een juridische localisatie gelijk staat met een feitelijke localisatie kan men dan ook aannemen dat de bevoegdheid der Afdelingen evenzeer bepaald wordt door de ene als door de andere localisatie.

In artikel 61, §5 wordt gesproken van "gemeenten". Die term mag echter niet in zijn enge betekenis van het grondgebied van een gemeente opgevat worden daar zulks zeker niet de bedoeling van de wetgever is geweest. Sinds 1963 zijn overigens heel wat nieuwe administratieve lichamen ontstaan die evenzeer in aanmerking komen voor de taalwetgeving.

De wetgever had immers artikel 61, § 5 ook anders kunnen stellen zonder dat daardoor de inhoud gewijzigd zou worden.

In de bepaling : "De Nederlandse afdeling is bevoegd omtrent zaken die gelocaliseerd of localiseerbaar zijn in gemeenten zonder speciale regeling uit het Nederlandse taalgebied ...." ligt de klemtoon niet op "gemeenten" alleen maar op "gemeenten zonder speciale regeling" wat een collectief begrip is dat een heel gebied onderstelt.

Daarom kan de bepaling ook luiden als volgt :

".... omtrent zaken die gelocaliseerd of localiseerbaar zijn in het hele Nederlandse taalgebied met uitzondering van de gemeenten met een speciale regeling".

De concrete localisatie in "gemeenten", die men zou kunnen voorstaan, verliest in deze optiek zijn waarde waardoor de stelling van de juridische localisatie in een eigen taalgebied zoals hiervoren betoogd werd, een bijkomende steun krijgt en de bepaling van artikel 22 er nauwer gaat bij aansluiten waar zij luidt :

"de instellingen waarvan de culturele aktiviteit een enkele taalgroep interesseert zijn onderworpen aan de regeling die geldt voor het overeenkomstig gebied".

Een ander punt is dat de wet in artikel 61, § 5 niet spreekt van diensten of instellingen maar van "zaken" wat een veel ruimer begrip is. Algemeen genomen handelt artikel 61 over de opdracht van de V.C.T. die in hoofdzaak bestaat in toezicht over alle zaken die gelocaliseerd of localiseerbaar zijn. De wetgever heeft geen beperkingen gesteld aan deze begrippen. Welnu één van de zaken die de wetgever aan het hoofdstedelijk gebied heeft onttrokken om ze juridisch te localiseren in de homogene gebieden zijn de instellingen waarvan sprake in artikel 22. Het toezicht over zulke zaken komt aan de afdelingen toe.

Daarenboven moet er mee rekening gehouden worden dat wanneer de wetgever de in artikel 22 bedoelde instellingen heeft onttrokken aan het tweetalig stelsel van Brussel-Hoofdstad, hij daardoor een bijzondere bescherming op het oog heeft gehad zowel van de een als van de andere cultuurgemeenschap in Brussel.

Hij heeft beide gemeenschappen in staat willen stellen, onafhankelijk van elkaar, genoemde instellingen te organiseren in hun eigen taal ten einde de gaafheid van de eigen cultuur te bevorderen en te bewaren zonder dat zulks door de andere gemeenschap zou kunnen worden bemoeilijkt.

Wanneer anderzijds elke afdeling van de V.C.T. de bijzondere opdracht heeft te waken over de toepassing van de taalwetgeving in haar eigen homogeen taalgebied dan is ook dat niet alleen de louter territoriale afbakening van bevoegdheid maar de uitdrukking van de bewuste bezorgdheid van de wetgever om de zaken eigen aan de homogene taalgebieden (cultuurgemeenschappen) qua bescherming en toezicht uitsluitend toe te vertrouwen aan de leden van de afdelingen der V.C.T. daar zij moeten aangezien worden als degenen die op de meest doeltreffende wijze de behoeften en eigenheden van hun respectieve gemeenschappen kunnen begrijpen en verdedigen.

Het doel dat de wetgever zich heeft gesteld zowel bij het instellen van artikel 22 als bij de oprichting van twee afdelingen in de schoot van de V.C.T. zou niet bereikt worden indien de Verenigde vergadering zou te beslissen hebben over zaken die de instellingen waarvan sprake in artikel 22 betreffen.

De taalwet is van openbare orde en van strikte toepassing. Dat belet evenwel niet dat haar bepalingen waar zij voor interpretatie vatbaar zijn, moeten toegepast worden met inachtneming van het doel dat de wetgever heeft beoogd (Zie R.v.S. arrest nr. 19.748 dd. 22/10/69, nr. 13.956 dd. 12/2/70, nr. 15.099 dd. 4/1/72).

Dat betekent evenmin dat de wet niet vatbaar zou zijn voor een juridisch gemotiveerde interpretatie als een letterlijke toepassing zou leiden tot met dat doel strijdige en onrealistische besluiten zolang niet bewezen is dat de wetgever dat zelf zou hebben gewild. Ook de strafwet is van openbare orde en van strikte toepassing wat echter geen enkele rechter heeft weerhouden bij het beoordelen van misdrijven ook dieselwalsen in aanmerking te nemen, hoewel de wet alleen over stoomwalsen spreekt omdat de toenmalige wetgever alleen stoomtuigen kende.

Deze argumentatie, hoewel zij haar uitgangspunt vindt in de taalwet van 1963, wordt daarenboven bekrachtigd door de evolutie der ideeën die zich op dat vlak heeft voorgedaan, alsmede door alles wat sindsdien op wetgevend vlak betreffende de staatsinstellingen is verwezenlijkt. Onder meer bij de Grondwetsherziening, de oprichting van Cultuurraden, de voorlopige gewestraden, enz....

Alles gaat in de richting van een steeds sterker wordende zelfstandigheid der onderscheiden gemeenschappen. De groeiende, richtinggevende stroming wil dat zaken die eigen zijn aan één enkele gemeenschap uitsluitend in handen zouden genomen worden door lichamen en personen die deel uitmaken van die gemeenschap en die voor de behartiging van de belangen van die gemeenschap daartoe een speciale opdracht hebben gekregen.

In deze omstandigheden kan de V.C.T., steeds volgens een tweede thesis, het zich op dit ogenblik niet meer veroorloven deze realiteit over het hoofd te zien en het principe niet te aanvaarden dat instellingen waarvan de culturele aktiviteit één enkele taalgroep interesseert (artikel 22) onder de uitsluitende bevoegdheid vallen van de afdeling die deze taalgroep vertegenwoordigt.

x

x

x

Uit de mededeling van de twee aangehaalde thesissen blijkt dat het voor de goede werking van de V.C.T. van groot belang is te weten welke, volgens het advies van de Raad van State, de bevoegdheid is van de Verenigde vergadering en die van de Afdelingen, in geval van toepassing van artikel 22 der S.W.T.

Gelieve, gelet op de mogelijkheid van twee interpretaties, Mijnheer de Eerste Voorzitter, deze aangelegenheid bij hoogdringendheid te willen laten behandelen.

Met de meeste hoogachting,

DE MINISTER

